

Oponentský posudek
teoretické bakalářské práce:

Motiv a leitmotiv ve filmu

autor: Alexander Kashcheev, FAMU KSS

oponent: MgA. Adam Brothánek

V první třetině teoretické práce se Alexander Kashcheev bez překvapení snaží definovat pojem motiv. Škoda, že při přehledovém výkladu posunů ve výkladu tohoto pojmu nepředložil také konkrétní příklady z děl literatury či filmu, které by snad pomohly pochopit více, než těžkopádně strukturovaný text. Diskutabilní výběr výhradně ruské odborné literatury zřejmě cestou tzv. nejmenšího odporu není nijak zdůvodněn a o to více překvapí použitá citace Davida Bordwella, ke které se autor hlásí jako k nevhodnější volbě pro své filmové analýzy: "(...) stejným způsobem budu přistupovat i já." Na straně 10 se tak dozvíme, že "Leitmotiv je tématem díla.", abychom na závěr teoretického přehledu došli k alibistickému zjištění, že motivem ve filmu je v podstatě cokoli, co se opakuje. Nepřehlednost textu způsobuje i ne zcela jasné hierarchizování motivu ve vrstvách díla, přitom by stačilo utřídit si myšlenky vhodně zvolenými příklady tématický, významový, dějový, symbolický apod. Nejasnost vymezení pojmu motiv vede pak v následujících analýzách k jeho nadužívání jako jakéhosi žolíku. Např. na str. 24: "(...) opakující se záběry distanční montáže jsou v podstatě motivy." Otázkou je, proč se práce vůbec snaží definovat pojem motiv povšechně, namísto aby věnovala prostor vymezení pojmu pouze v takových hranicích, které jsou pro pochopení filmových rozborů této nutné a vhodné, proč práce nepřichází s vlastní definicí a rozlišením pojmu, zvláště, když motivy analyzovaných filmů nesou očividně shodné strukturální i znakové kvality a ke srovnání přímo vybízejí. Zdá se mi, jako by se autor práce snažil až příliš dostát představě toho, jak se má odborná práce tvářit, místo aby psal na prvním místě o tom, co ho zajímá nejvíce. Analýzy tožič dokazují autorovu výjimečnou vnímavost, pozornost, interpretační důslednost a zejména schopnost uvažovat strukturu filmu i jeho výrazové prostředky organicky, od detailu k celku. Nejzajímavějším a neobjevnějším tématem práce pro mne není názvem slibovaný "Motiv a leitmotiv ve filmu", jako spíše ten autorem nalezený zázrak filmu, umožňující osvobození od lineárního plynutí času, uvedení mysli do pohybu, po žebříku paradigmatu, stále výš vzhůru, ke smyslu.

Otázka k obhajobě: Co mají motivy a způsob jejich využití u tří analyzovaných filmů společné a v čem jsou specifické?

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení B.

V Praze, dne 9. června 2019

Adam Brothánek